

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kuntatekniikan suunnittelu

Hankenumero (kuntatekniikan suunnittelu): 5/21722

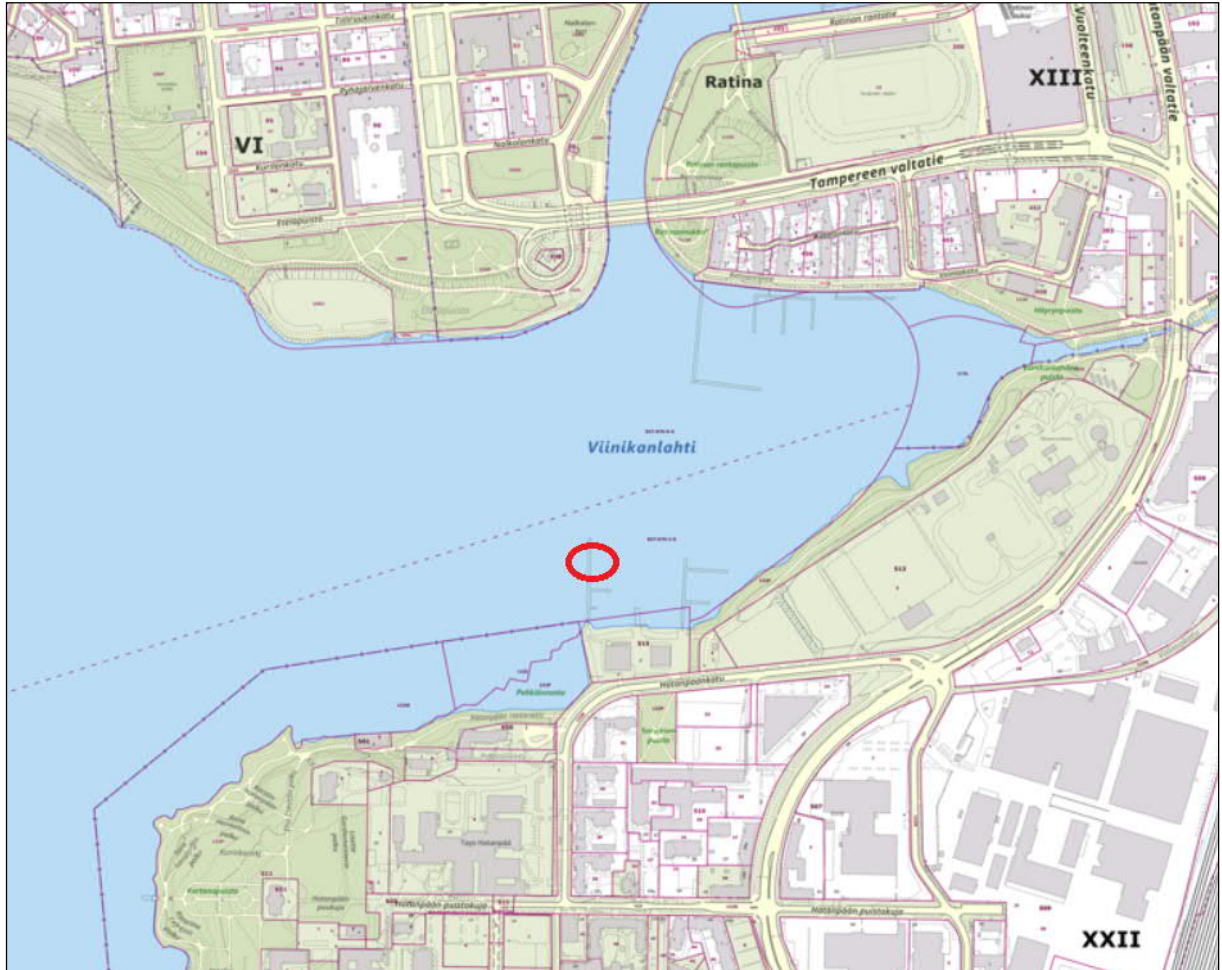
HAKEMUSSUUNNITELMA

VIINIKANLAHDEN SAUNALAUTTALAITURI

XXII, HATANPÄÄ, Pyhäjärvi, Tampere

1. HANKKEEN KUVAUS

Suunnittelukohteena on XXII/Hatanpää/Tampere Viinikanlahdella Pyhäjärveen suunniteltu saunalauttalaituri. Alue sijaitsee Soutukeskuksen pienvenesatamassa, jossa on myös soutu-keskustoimintaa.

Kuva 1. Kohteen sijainti Tampereen keskustan eteläpuolella Viinikanlahdella.

Saunalauttalaituri on Viinikanlahden eteläreunalla sijaitsevan aallonmurtajalaiturin vieressä. Saunalauttalaiturille kuljetaan aallonmurtajalaiturin kautta. Aallonmurtajalaiturille kuljetaan Hatanpään soutuokeskuksen tontin kautta.

Saunalauttalaituri on ollut vuoteen 2020 saakka Ratinan suvannossa. Vuonna 2021 saunalauttalaituri siirrettiin ELY-keskuksen myöntämällä tilapäisellä luvalla nykyiseen paikkaan Soutukeskuksen satamaan. Saunalauttojen säilytyspaikkana Ratinan suvannossa ollut laituri on muutettu vierasvenekäyttöön. Lisäksi Ratinan suvanto on haettu kesän 2021 aikana vesilain mukainen lupa vierasvenelaiturin rakentamiseen Ratinan suvantoon. Vierasvenepaikkojen lisäämisen tarkoituksena on parantaa Tampereen keskustan saavutettavuutta veneellä Pyhäjärveltä.

Kohteen lähin katuosoite on Hatanpäänkatu 6. Saunalauttalaituri sijaitsee kiinteistöllä 837-876-122-515-1 ja rajautuu kiinteistöön 837-122-515-1. Alueet omistaa Tampereen kaupunki. Kohteiden sijainti on esitetty kuvissa 1 ja 2. Kuvassa 3 on saunalauttalaituri.

Kuva 2. Saunalauttalahiturin sijainti.

Kuva 3. Saunalauttalahituri kuvattuna aallonmurtajalahiturilta.

1.1 Alueen kaavoitus

Alue kuuluu Pyhäjärven rantojen kehittämisvyöhykkeeseen. Alueelle on tekeillä Viinikanlahden asemakaava, jonka on arvioitu olevan kaavoitusohjelmassa vuonna 2022-2023. Alueen rakentamisen on arvioitu alkavan 20-luvun lopulla. Alueelle tulee uusi venesatama. Uusi kaava ohjaa sataman rakentamista ja nykyinen venesatama poistetaan käytöstä.

Alueen eteläpuolella on voimassa oleva asemakaava (kuva 4) on hyväksytty Tampereen kaupunginvaltuustossa 30.09.1974. Kaavamerkinnöissä alueella on YU, joka tarkoittaa urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta. Satama-alueella ei ole kaavaa ja kelluvat betoniponttoonilaiturit on rakennettu vuosien saatossa alueelle ilman vesilain mukaista lupaa.

Kuva 4. Alueen voimassa oleva asemakaava.

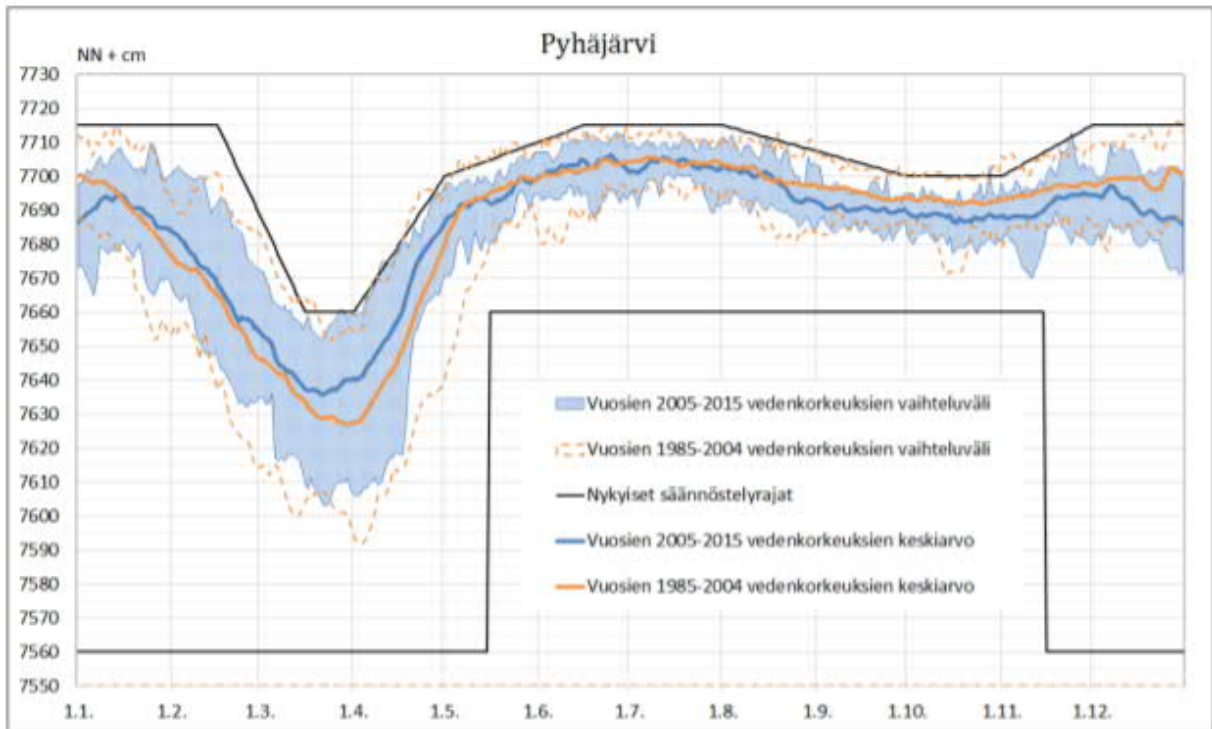
2. VESISTÖTIEDOT

2.1 Valuma-alue

Pyhäjärvi kuuluu Kokemäenjoen vesistöön ja on vesistön keskusjärvi. Pyhäjärven valuma-alue on 17 073 km². Vesi laskee Pyhäjärveen kahta reittiä. Pohjoisesta vedet tulevat Tammerkosken kautta Näsijärvestä (Näsijärven reitti), jonka valuma-alue on 7 642 km². Etelämpää Pyhäjärveen laskee Vanajan, Längelmäveden ja Hauhon reitit, joiden valuma-alueen suuruus on 8 641 km². Pyhäjärvi laskee Nokianvirran kautta Kuloveteen ja sieltä edelleen Kokemäenjokeen (JärviWiki).

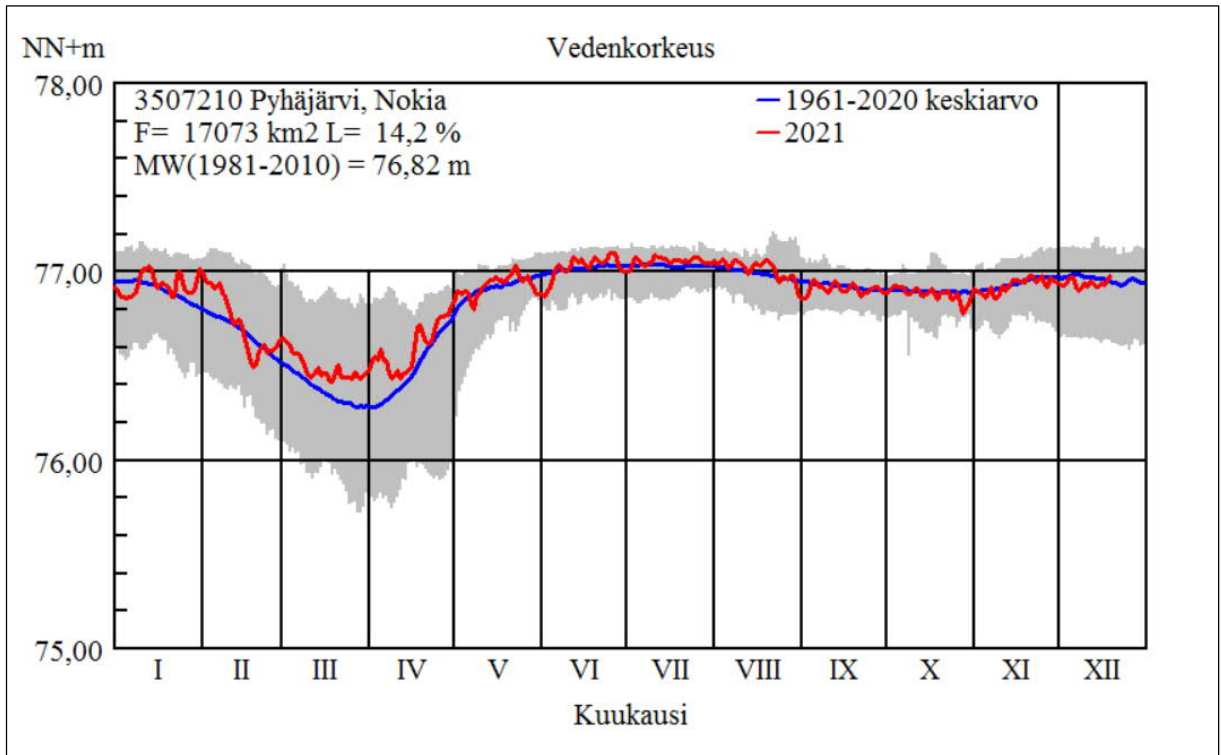
2.2 Vedenkorkeudet

Pyhäjärven vedenpinnan korkeutta säännöstellään Melon vesivoimalaitoksen padoilla. Säännöstelylupa VTKII 1958 (KHO 1961) haltijana toimii ja Pirkanmaan ELY-keskus valtion edustajana ja käytännön säännöstelijänä toimii PVO Vesivoima Oy. Säännöstelyrajat on esitetty kuvassa 5.

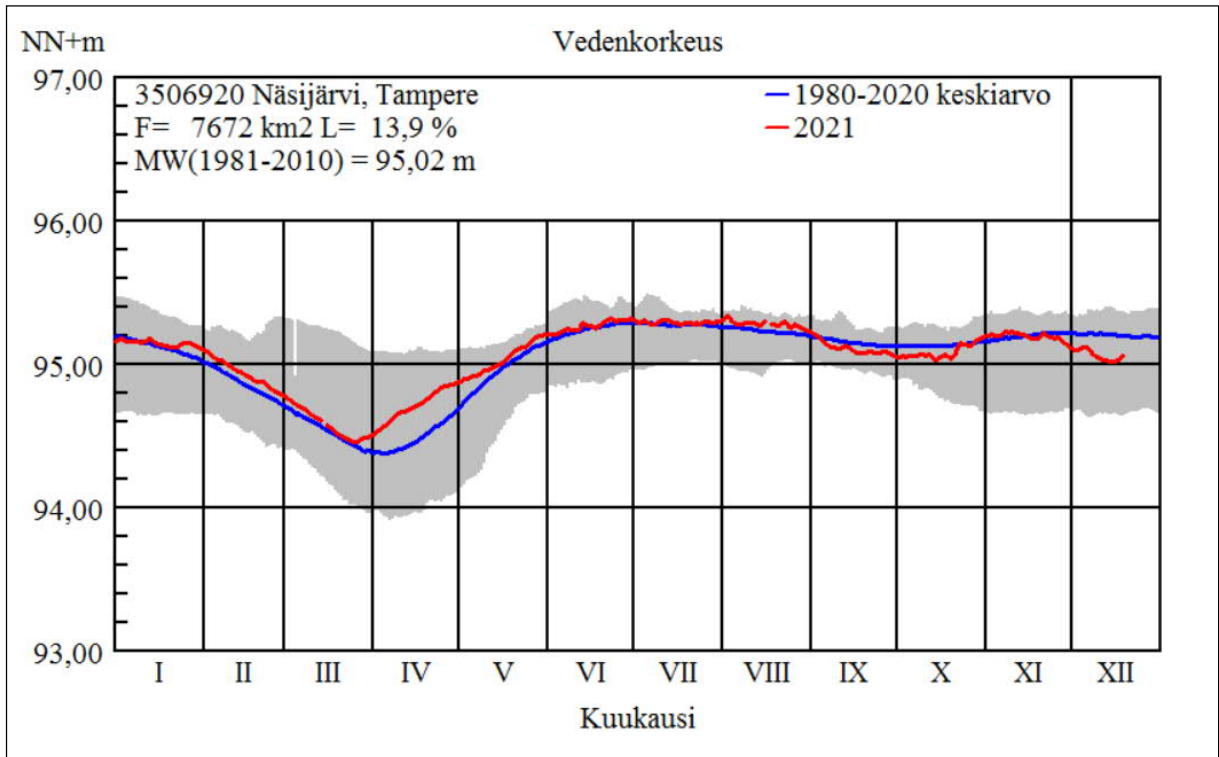
Kuva 5. Pyhäjärven säännöstelyrajat sekä havaittujen vedenkorkeuksien vaihteluväli ja keskiarvo vuosina 1985–2004 ja 2005–2015 (Dubrovin 2017a) (ELY-keskuksen esiselvitys).

Kuvassa 6 on esitetty Pyhäjärven vedenkorkeushavaintoja vuosilta 1961 – 2020. Vedenkorkeuksien vaihteluväli on kuvassa esitetty harmaa alue ja keskiarvoa merkitään sinisellä viivalla. Punainen viiva kertoo 2021 vedenkorkeudet.

Kuva 6. Pyhäjärven vedenkorkeushavaintoja (Suomen ympäristökeskus).

Pyhäjärveen tuleva vesimäärä on riippuvainen Näsijärven reitin juoksutuksista, jonka korkeutta säännöstellään Tammerkosken vesivoimaloilla Länsi-Suomen vesioikeuden Näsijärven säännöstely-yhtiölle 9.10.1978 myöntämän luvan nro 150/1978 A mukaisesti. Säännöstelyluvan haltija on Näsijärven säännöstely-yhtiö, ja säännöstelyä hoitaa käytännössä Tampereen Sähkölaitoksen Energiapalvelut-yksikkö. Kuvassa 7 on esitetty Näsijärven vedenkorkeushavaintoja vuosilta 1980 – 2020. Vedenkorkeuksien vaihteluväli on kuvassa esitetty harmaa alue ja keskiarvoa merkitään sinisellä viivalla. Punainen viiva kertoo 2021 vedenkorkeudet.

Kuva 7. Näsijärven vedenkorkeushavaintoja (Suomen ympäristökeskus).

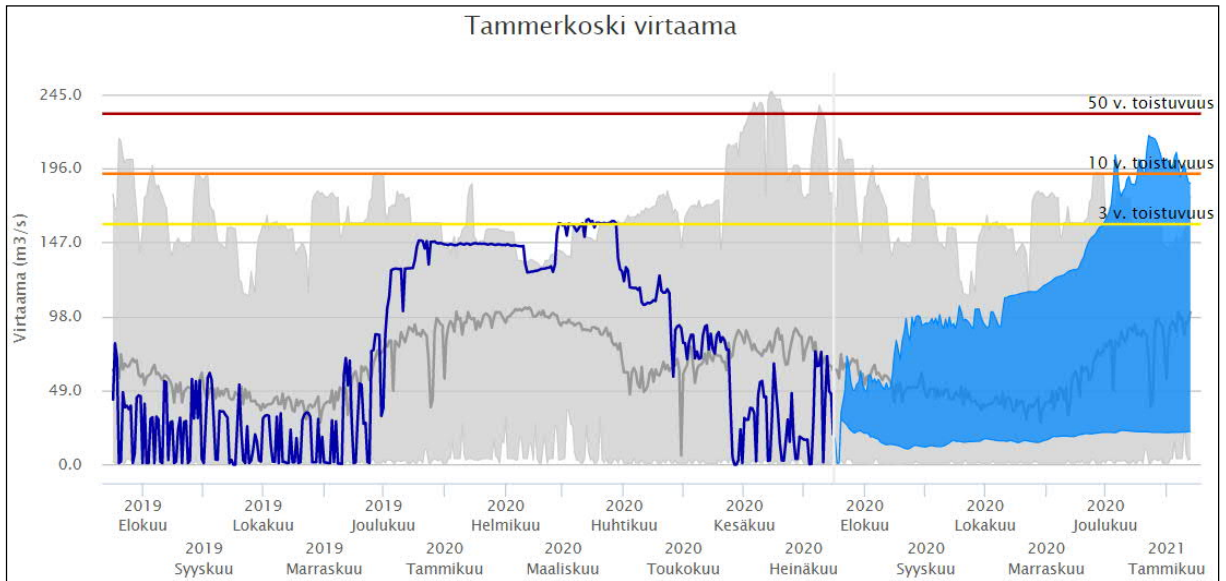
Nykyisen Näsijärven säännöstelyluvan mukainen alin alaraja on NN+ 93,91 m ja ehdollinen yläraja NN+ 95,40 m (säännöstelyväli 1,49 m). Suurinta säännöstelytilavuutta (385 milj. m³) on käytetty vain poikkeuksellisen runsaslumisina vuosina, eli hyvin harvoin. Säännöstely on vaikuttanut Näsijärven veden korkeuksiin laskemalla etenkin talven ja kevään veden pintaa luonnontilaan verrattuna. Luonnontilainen alenema olisi keskimäärin 0,22 m, kun säännösteltynä se on ollut 1,06 m.

Näsijärven vedenkorkeudet N2000-tasossa ovat seuraavat:

- ylivedenkorkeus HW +96,04 m
- keskivedenkorkeus MW +95,58 m
- alivedenkorkeus NW +94,47 m

2.3 Virtaamat

Vuosien 1980-2013 mittausjaksolla Tammerkosen pienin maksimivirtaama on 109m³/s, suurin maksimivirtaama 247 m³/s ja keskimääräinen maksimivirtaama 154 m³/s.

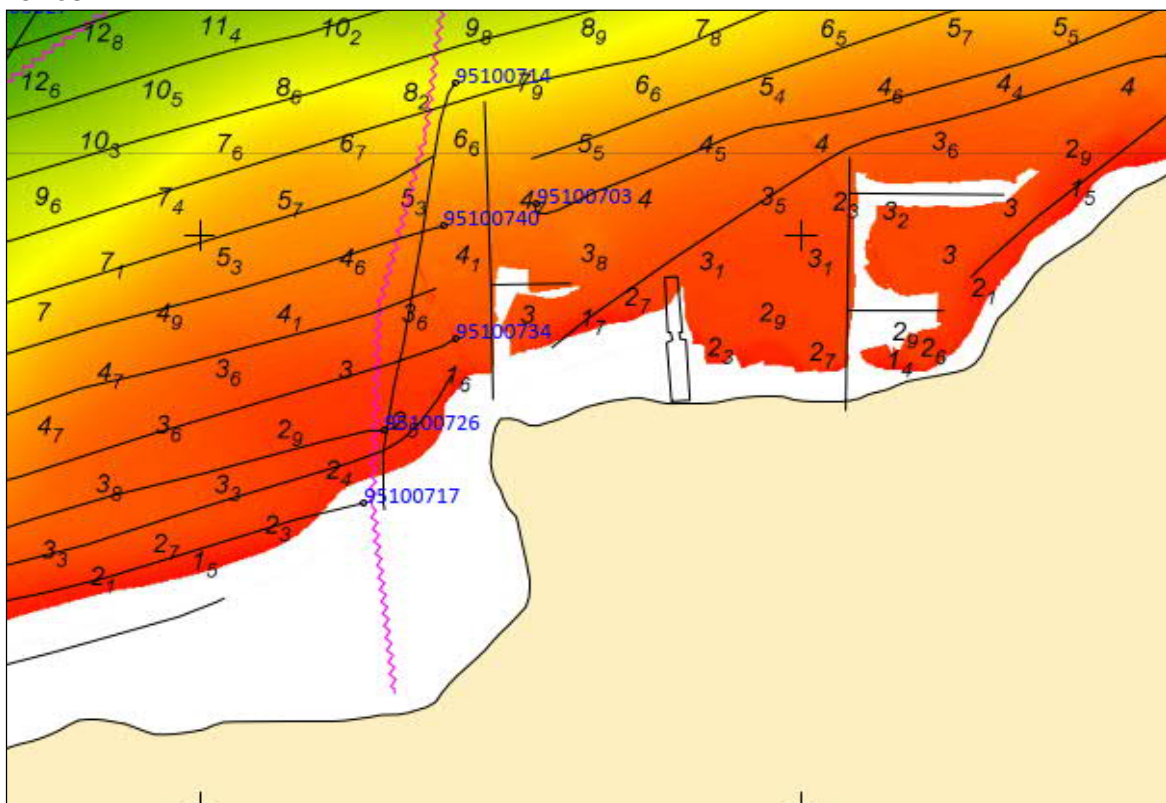

Kuva 8. Tammerkosken virtaama (Suomen ympäristökeskus).

2.4 Syvyysuhteet ja pohjan laatu

Viinikanlahden kaava-alueen tutkimusten yhteydessä teetetty luotaus, joka ulottui myös Soutukeskuksen venesataman alueelle. Saunalautta laiturin kohdalla syvyys vaihtelee 4...6 m välillä (kuva 9).

Hanketta varten ei alueelle ole tehty pohjatutkimuksia. Alueella on kuitenkin tehty aiemmissa rakennusvaiheissa pohjatutkimuksia. Tutkimuksista voidaan päätellä, että alueella on paksuhko sedimenttikerros, joka on liejuja tai liejuista silttiä. Sedimenttikerroksen alla on moreenikerros.

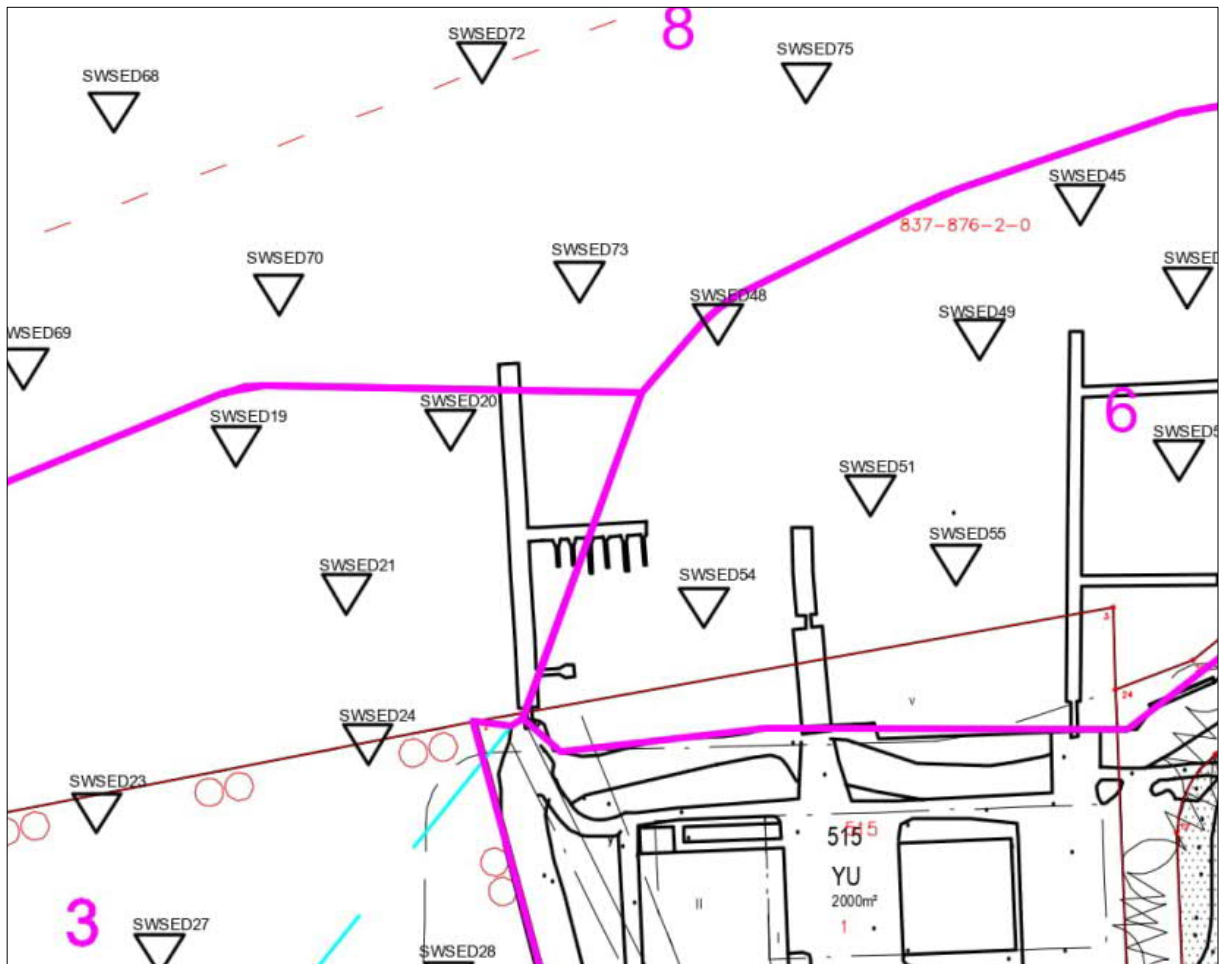

Kuva 9. Soutukeskuksen satama-alueen syvyyskäyrät vuodelta 2019 (Tampereen kaupunki).

2.5 Pilaantuneet maat

Alueella on selvitetty maaperän ja pohjasedimenttien pilaantuneisuutta Viinikanlahden kaavatyön yhteydessä vuonna 2019.

Soutukeskuksen alueelta otetuissa PIMA-näytteissä ei havaittu pilaantuneita maita. Kuvan 10 pohjasedimenttitutkimuksissa havaittiin Soutukeskuksen läntisen laiturin lähialueelle sijoittuvat näytepisteet SWSED20, 21, 24, 48, 54 ja 73, jotka kuuluvat kokoomanäytealueisiin 3, 6 ja 8 (kts. tutkimuskartta). Ko. näytteistä ei tehty yksittäisanalyyskejä. Soutukeskuksen pohja-alue oli lähempänä rantaa kovaa eroosiopohjaa. Kokoomanäytteissä todettiin näillä osa-alueilla kohonneita öljyhiilivetypitoisuuksia, ja osa-alueella 3 myös PCDD/F-yhdisteitä alemman ohjearvon ylittävänä pitoisuutena. Kohdekohtaisessa riskinarviossa öljyhiilivetyjä ei kuitenkaan arvioidu kriittisiksi haitta-aineiksi. Dioksiini- ja furaanipitoisuuksia selvitetään lisää vuonna 2022. Aiempien tutkimusten perusteella kohonneet pitoisuudet keskittyvät läntisen laituralueen lounaispuolelle.

Kuva 10. Tutkimuspisteet Sitowise Oy tutkimussuunnitelma 2019 (Tampereen kaupunki).

3. VESISTÖN JA RANNAN KÄYTTÖ

3.1 Vesiliikenne

Alue on pienvenesatama, jossa on pienveneliikennettä. Alueella on myös viranomaislaituri.

3.2 Virkistyskäyttö

Alueella on pienveneliikenteen lisäksi soutukeskus, jossa järjestetään mm. soututapahtumia. Alueella on myös vesijettien vuokraustoimintaa.

3.3 Vesivoima ja vedenhankinta

Tammerkoskessa noin 1-2 km päässä hankealueesta on useampi pienehkö vesivoimalaitos. Viinikanlahden jätevesienpuhdistuslaitoksen purkuputki hankealueesta itään noin 350 m päässä.

3.4 Muut olemassa olevat rakenteet

Soutukeskuksen venesataman länsipuolella on aallonmurtajalaituri. Länteen avautuva Pyhäjärven selkä on yli 4 km pitkä ja aiheuttaa aallokkoa satama-alueella. Aallonmurtajalaiturin (kuva 11) on tarkoitus pienentää aallokkoa ja edesauttaa veneiden ja saunalauttojen turvallista säilytystä alueella.

Kuva 11. Soutukeskuksen tontin kautta kuljetaan aallonmurtajalaiturille.

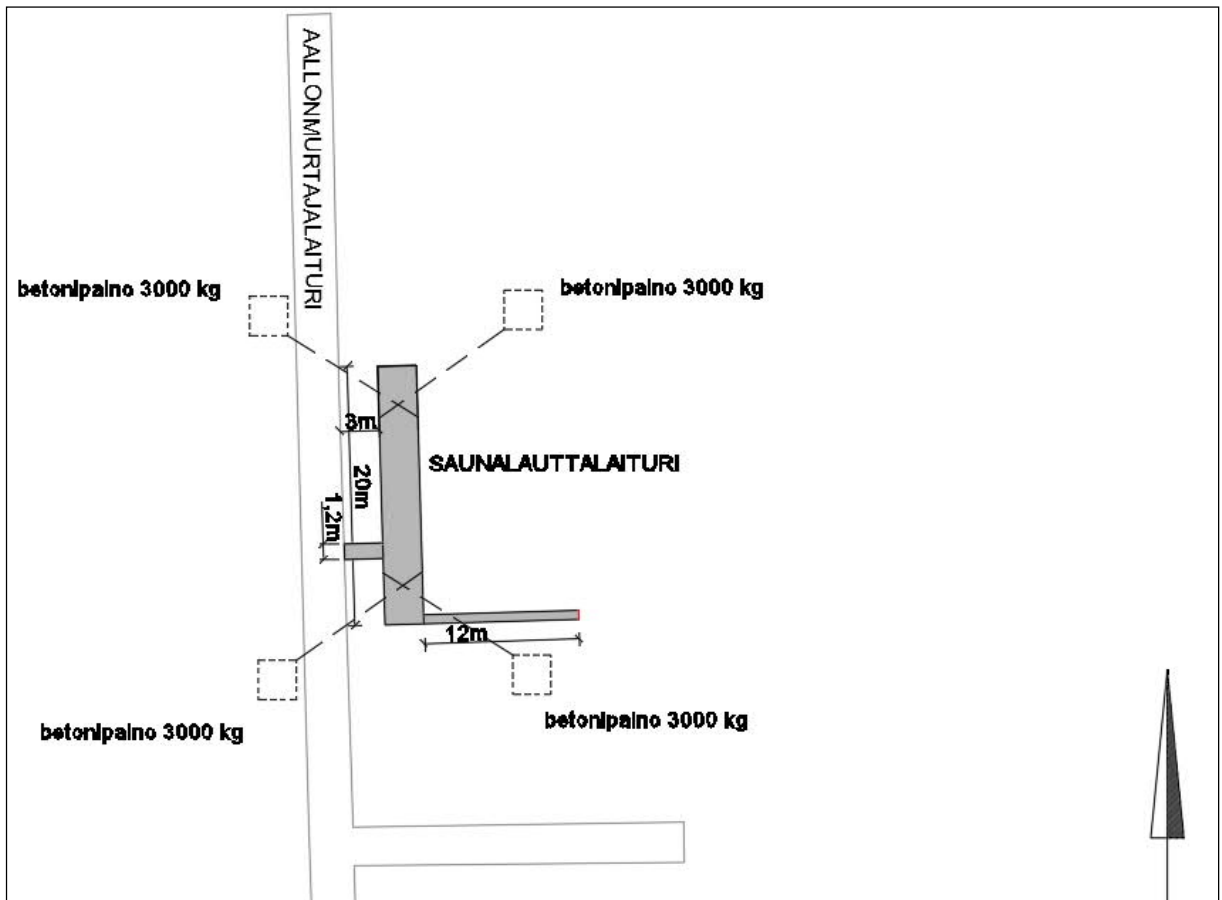
3.5 Luonnonsuojelukohteet ja muinaisjäännökset

Hankealueella ei ole luonnonsuojelukohteita tai muinaisjäännöksiä.

4. VESISTÖN RAKENTAMINEN

4.1 Laiturin rakennustapa

Laituri on rakennettu kesällä 2021 lauttakalustolta. Laituri on ankkuroitu neljällä painolla kuvan 12 mukaisesti. Laiturin eteen on asennettu 4 poijua betonipainoilla saunalauttojen kiinnitystä varten.

Kuva 12. Laiturin ankkurointi.

5. VAIKUTUKSET

5.1 Vaikutukset vedenlaatuun ja vesistön käyttöön

Vaikutukset ovat olleet työn aikana vähäisiä ja rajoittuneet lyhyeen ajanjaksoon. Laiturisuunnitelmasta on tiedotettu soutuvesikusta. Soutuvesikuksen hallituksella ei ole huomautettavaa suunnitelmaan.

6. OMISTUSSUHTEET

Saunalauttalaituri sijaitsee kiinteistöllä 837-876-122-515-1 ja rajautuu kiinteistöön 837-122-515-1. Alueet omistaa Tampereen kaupunki.

7. ARVIO HYÖDYISTÄ JA AIHEUTUVISTA VAHINGOISTA

Saunalauttalaite on ollut kesän 2021 käytössä ja se on osoittautunut toimivaksi. Laituri ei ole havaittu olevan haittaa alueen muulle käytölle. Saunalautojen siirrolla pois Ratinan suvanosta on vapautunut tilaa vierasveneille Ratinan suvantoon.

8. Vesilain mukainen lupahakemus

Hakija hakee pysyvää vesilain mukaista lupaa sijoittaa jo olemassa oleva laiture vesialueelleen.

Liite 1: Suunnitelmakartta

Tampereella 21.12.2021

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue, Kuntatekniikan suunnittelu

Ville-Pekka Oldén
geotekniikkainsinööri